

“Cantando en catalán”

JORDI GARCIA-SOLER

Per espai de vint anys, des de l'entrada de les tropes franquistes a terres catalanes, no hi va haver de fet cançó popular catalana. Hi va haver, és ben cert, alguna manifestació escadussera i mínima de cançó popular catalana tradicional, fonamentalment a base de cantades a càrrec de corals o orfeons. I hi va haver també l'edició, encara molt més escadussera, d'alguns, ben pocs, discs de cançó catalana, també tradicional. Si tenim en compte que abans de la guerra incivil del 1936-39 la indústria discogràfica era quasi inexistent al país, podem ben dir que la discografia de cançó catalana contemporània no va néixer fins l'any 1958.

Efectivament, fou l'any 1958 quan van aparèixer els dos primers discs de cançó catalana moderna. El primer, publicat per La Voz de su Amo, duia un títol ben significatiu de l'època: *Hermanas Serrano cantan en catalán los éxitos internacionales*. Títulat obligatòriament en castellà per les autoritats franquistes, el disc era ben típic de l'època: les Germanes Serrano –llavors molt populars– hi interpretaven les adaptacions al català d'alguns èxits estrangers (*Mandolino de Texas*, *Tschì bam*, *Cançó amb sordina* i *Besa'm tres vegades*), com ja ho havien fet anteriorment en castellà amb força èxit. Ben poc després apareixia al carrer *José Guardiola canta en catalán los éxitos internacionales*, editat per Regal i amb les versions en català de *La primera vegada*, *El vell carrer de l'aimada*, *Besa'm en silenci* i *Diumenge és sempre diumenge*, quatre grans èxits italians d'aquell moment.

L'amnèsia col·lectiva pròpia de la societat catalana ens ha fet menystenir o fins i tot oblidar la rellevància històrica de l'edició d'aquells dos primers discs de cançó catalana moderna. Els va fer possibles sobretot l'entusiasme de Josep Ca-

sas Augé, un músic amb responsabilitats importants a les editores discogràfiques barcelonines i que va ser prou agosarat i intel·ligent per tirar endavant l'edició d'aquells dos discs, l'èxit popular dels quals ja fou notable i va permetre que tinguessin continuïtat: l'any 1959 sortia al carrer *El primer Premio del Festival de San Remo 1959, Piove, cantado en catalán*. José Guardiola, i darrere d'aquell en vindrien alguns més, tots acollits amb interès pel públic, malgrat que al país les vendes discogràfiques eren encara prou migrades com a conseqüència del reduït nombre de tocadiscs existents.

El 1998 farà quaranta anys de l'edició d'aquells primers discs de cançó catalana moderna. Qui se'n recordarà? Qui en parlarà? Qui els farà tornar a sonar? Qui en contextualitzarà l'edició històricament, culturalment i socialment? Qui ho farà, qui gosi fer-ho a les nostres ràdios i televisions, potser serà titllat de nostàlgic o, vés a saber, potser d'antropològic... Tanmateix, hem de ser prou conscients que amb aquelles edicions discogràfiques, amb Josep Casas Augé, amb les Germanes Serrano i amb Josep Guardiola, s'inicià de fet la història de la cançó catalana moderna. Sense menystenir ni oblidar, és clar, que el 1959 Lluís Serrahima escribia a la montserratina revista *Germinàbit*, predecessora de l'actual *Serra d'Or*, el cèlebre article “Ens calen cançons d'ara”, considerat amb raó el manifest fundacional de la Nova Cançó.

Una Nova Cançó que irrompia amb força a finals de 1961, al primer recital dels Setze Jutges als locals barcelonins del CICF; que l'any 1962 tindria ja els seus primers discs al carrer a càrrec de Josep Maria Espinàs, Grau Carol, Mi-

‘Hermanas Serrano cantan en catalán los éxitos internacionales’ va ser el primer disc enregistrat en català ara fa quaranta anys.

Massiel va substituir Serrat a Eurovisión. El català no podia tenir projecció internacional.

quel Porter, Delfí Abella, Remei Margarit, Raimon i Salvador Escamilla, entre d'altres, i que el mes de setembre de 1963 –és a dir, aviat farà ja 35 anys– una cançó catalana (*Se'n va anar*, de Josep Maria Andreu i Lleó Borrell, cantada per Raimon i Salomé) guanyava per votació popular al llavors tan popular Festival de la Canción Mediterránea, retransmès en directe per TVE i RNE i, doncs, amb una audiència realment multitudinària. Ja hi havia al nostre país aquelles “cançons d'ara”.

Potser caldria que ara, a les portes de 1998, ens preguntéssim si realment volem que els catalans d'avui i els de demà continuïn tenint, en la seva pròpia llengua, “cançons d'ara”. Si escoltem les nostres ràdios i televisions, si comprovem les vendes discogràfiques, la pregunta no és gens impertinent.